

HANS TSON SÖDERSTRÖM

Svar till Thomas Berglund om "U-hjälp och moral"

Liknelsen mellan Sveriges u-hjälp idag och en skrytsam grosshandlare som lånar till sin välgörenhet är kanske olustig, men dessvärre ändå ganska rättvisande. Trots detta är jag benägen att hålla med Thomas Berglund i det mesta han säger. För att reda ut eventuella missförstånd vill jag börja med att påpeka vad jag *inte* sagt i min ledare.

● Jag har *inte* sagt att u-länderna inte skulle vara hjälpta av svenskt bistånd. De varor och tjänster som Sverige lånar ihop i andra länder och överför till u-länderna innebär sannolikt ett nettotillskott till konsumtionsmöjligheterna i dessa länder. Huruvida biståndet i dess

nuvarande form innebär ett nettotillskott för de fattigaste människorna i dessa länder eller om det bara ökar de rikastes konsumtionsmöjligheter (Myrdals fråga i *Ekonomisk Debatt* 8/1980) lamnar jag däremot öppet.

● Jag har *inte* heller sagt att Sverige bör skära ned sitt bistånd. Jag var väl medveten om sparplanens uppgift att fördela en viss total utgiftsnedskärning på olika anslagsområden. Ytterligare minskningar av biståndet hade inte bidragit till att lösa Sveriges balansproblem. Just av detta skal anser jag att det inte finns anledning att ge sig på biståndet med större frenesi än andra utgiftsposter.

Vad jag *ville* säga med min ledare var följande två saker:

● De varor och tjänster som u-länderna erhåller genom gåvor och lån härör i *sista hand* från kapitalexporterande

Docent HANS TSON SÖDERSTRÖM är forskare vid Institutet för internationell ekonomi, Stockholm.

länder, dvs länder med överskott i bytesbalansen. Sverige hör inte till dem.

● Det svenska biståndet betalas (i realekonomisk bemärkelse) av de svenskar som avstår från motsvarande mangd konsumtion – privat eller offentlig. Detta gäller inte dagens svenska skattebetalare.

Min "moralfråga" blir därför: Skall vi vara stolta över att vi lyckas göra u-länderna delaktiga i andra länders exportöverskott genom att skriva ut växlar på våra barn och barnbarn? Svaret måste bli nej! Gåvan har visserligen ett ekono-

miskt värde för mottagaren, men den får ett moraliskt värde för givaren endast om den innebar någon form av uppoffring av denne. Denna uppoffring – i form av tillbakatrangd konsumtion – förefaller den politiska processen idag vara oförmögen att åstadkomma. Darfor upprätthåller vi biståndet endast genom att beskära framtida generationers möjligheter att ge bistånd på *sina* villkor. Som politisk seger i dragkampen om besparingspaketet förefaller detta inte vara mycket att yvas över.